

Chóng-pian-chip

Tēⁿ Si-chong

Pian-chip kap Khan-thâu Siat-kè

Koa Khá-lê

Publisher

Ko-hiông Tâi-gí Lô-má-jī Gián-síp-hōe

Tâi-ôan Bó-gí Chhut-thâu-thiⁿ!

Tiuⁿ Hók-chû Hōe-tiúⁿ

Tùi 2001 nî 9ùgòeh khí, lán ê kok-siô hák-seng gín-á tī hák-hāu múi lé-pài ū 1-2 tiám-cheng ê Tâi-ôan bó-gí thang thák. Sí pit-sóan ê khò. Che sī phah-phòa Tâi-ôan lèk-sú kì-liòk ê tōa tâi-chì! Thang hō lán lâi chhiàng-siaⁿ hoah “kiong-hí”! Kiong-hí Tâi-ôan gín-á ê bó-gí tit-tiòh koaⁿ-hong ê sêng-jīn, ē-tàng tī koaⁿ-hong ê tiûⁿ-só siū-tiòh ki-pún ê chun-tiōng kap chi-chhî. Tùi chit-tiáp khí, kóng Tâi-ôan bó-gí bē koh-chài hō lâng khòaⁿ bē-khí! Bián koh-chài hō lâng kòa káu-pâi-á, hòat-chîⁿ, phah chhiú-tê-á!

ℳ-kú, kàu-hák ê lōe-iông sī sím-mih? Che chin iàu-kín. Kàu-iòk chāi-lâi lóng ū 2-ê iàu-tiám: kàu-châi kap kà-hoat. Lí beh kà hō hák-seng gín-á sím-mih khóan ê lōe-iông? Chiàu lán só chai, tōa-pō-hūn ê lâng nā kóng-tiòh Tâi-gí, chiū-sī Sam-jī-keng (三字經), Tōng-si (唐詩) kap Sù-su, Ngô-keng (四書五經). Ná-chhiūⁿ kóng nā bô chiah-ê mih-kiāⁿ, Tâi-gí chiū bô thang hák-síp, chiū bô lōe-hâm. Che sī chin phiau-chún koh phó-piàn-hòa ê chhò-ngō koan-liām! Hiān-tāi gí-giân-hák chin chheng-chhó kā lán thiah-bêng, kháu-gí chiah sī gí-giân kàu-iòk ê tiōng-tiám! ℳ-sī su-bīn-gí. Koh khah m̄-sī kúi-pah nî chêng, kúi-chheng nî chêng ê lâu kō-lō sòk-kō ê kū kō-tóng! Nā-sī beh gián-kiù kō-tián ê Tiong-kok bûn-hák, thák Sam-jī-keng chiah-ê chheh lán bô hóan-tù i. ℳ-kú lán ê hák-seng gín-á su-iàu..ê sī hiān-tāi kháu-gí ê seng-ôah gí-giân! Bí-kok ê Dewey (1859~1952) kóng..ê, seng-ôah chiū-sī kàu-iòk. Lán kiám-chhái mā thang án-ne kóng, kàu-iòk sī ūi beh hō seng-ôah ê phín-chit thê-kôan. Beh hō lán ê seng-ôah kòe-liáu ke khah hó. Sō-í, chin chū-jiân, Tâi-gí kàu-châi tiāⁿ-tiòh sī kap lán ê seng-ôah ū tit-chiap ê koan-hē ê lōe-hâm chiah tiòh! Nā-sī thák chit-kóa-á kap seng-ôah bô koan-liân ê mih-kiāⁿ, kan-ta beh kā lâng tián-sī lí ê kō-tián bûn-hák chin pá-tīⁿ, chit-khóan ê kàu-iòk bô èng-kai koh chûn-châl tī hiān-tāi-hòa, bîn-chú-hòa ê Tâi-ôan siā-hōe. (bûn-chiuⁿ kè-siòk tī P.2)

(kè-siòk) Lán beh tih..ê sī jîn-sèng-hòa, hiān-tāi-hòa, ū bîn-chú koan-liām, ū sè-kài-koan, ū khôan-pó koan-liām, ū bûn-bêng siu-ióng ê bó-gí kàu-iòk! ℳ-sī kō-pán, hong-pī/hong-kiàn, hóan chû-iû/bîn-chú ê mih-kiāⁿ! Che sī lán chò Tâi-ôan Bó-gí ūn-tōng ê iú-chì èng-kai chai-bat ê ki-pún koan-liām kap kiōng-sek. Mā-sī lán koh lâi tiòh ài koh kè-siòk piàⁿ ê hong-hiòng kap bòk-phiau.